

Tollbamondás

4. évfolyam

2014 áprilisában a bonyhádi gimnázium igazgatóhelyettese és egy tehetséges diákja 11 felejthetetlen napot töltött Japánban. Utazásuk egyik célja az oszakai egyetem könyvtárában található Lotz-hagyaték megtekintése volt. A közel 8500 darabból álló gyűjtemény 5000 könyvet, 150 folyóiratot, 3100 cikket és sok levelet tartalmaz. Hogy került ez a gazdag anyag az 1970-es években Amerikából Japánba? Egyszerű a magyarázat. Lotz János nyelvészprofesszor halála után az oszakai egyetem megvásárolta a hagyatékot, mert az egyetemen két japán kutató is azzal a nyelvészeti témával foglalkozott, amelyikkel Lotz. A könyvtár munkatársai azóta csoportosították és a könyvtári rend szerint elrendezték az anyagokat, így a kutatóknak sokkal könnyebb a dolguk.

A Japánban szerzett élmények folytatásának leírását a megyei és országos verseny tollbamondásaiból ismerhetitek meg. Remélem, hogy ott is találkozunk veletek!

Útmutató a tollbamondáshoz

Írjuk fel a táblára: Oszaka

Mondjuk el a diktálás során, hogy a „hagyaték” szó a meghalt ember hátrahagyott vagyonát jelenti.

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

Minden hiba 1 pontot von le a 20 pontos pontszámból.

A vesszők helyét mondjuk meg!

Hívjuk fel a tanulók figyelmét arra, hogy a dátumokat és a számokat ne betűvel, hanem számokkal írják. Minden diák tollal írjon!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden gyerek végez.

Szövegértés – Megoldókulcs

1. Tedd időrendi sorrendbe az eseményeket a szöveg alapján!

6/

Eva Martins doktori dolgozata elkészül.	4.
Leffler Béla tevékenysége Stockholmban.	1.
A magyar intézet megszüntetése.	5.
Lotz János távozása Stockholmból.	2.
Larsson tanulmányának keletkezése.	6.
Átányi István tanári munkája.	3.

2. Tegyél + jelet a megfelelő oszlopba az állítás tartalma szerint!

4/

Állítás	Lehetséges	Nem lehetséges
Az intézet könyvtárában azért nőtt a könyvállomány, mert növekedett az érdeklődés a magyar nyelv iránt.	+	
A stockholmi egyetemnek sokba került a magyar intézet fenntartása.	+	
Ma Svédországban senki nem akar magyarul tanulni.		+
Lotz időszakában már sokan tanulhattak magyarul Stockholmban.	+	

3. Egészítsd ki a megfelelő szavakkal a szöveget!

6/

Az 1980-as években két városban lehetett magyar nyelvet **tanulni** Svédországban: Stockholmban és **Uppsalá**ban. A szöveg szerzője, **Lars-Gunnar Larsson**, is tanított **svéd** diákokat magyarul. Az egyetemeken sokra tartják Lotz János **munkásságát**, hiszen népszerűsítette a viszonylag kevesek által beszélt **magyar nyelvet**.

Pontos rokon értelmű szavak elfogadhatók!

4. Helyettesítsd a vastagon szedett szavakat egy megfelelő rokon értelmű szóval!

2/

az intézet történetének a csúcspontja	fénykora, virágkora, virágzása, tetőpontja stb.
kevésbé támogatta	pártolta, karolta fel, segítette elő, könnyítette meg stb.
könyvgyűjteménye nagyszámúvá	jelentős, sok stb.
takarékossági intézkedések	spórolás

Helyesírási feladatlap – Megoldókulcs**1. Egészítsd ki a mondatok szavait a megfelelő betűkkel!****8/**

-t/-tt/-dt

Ezerszer megmond**dt**am már, hogy ne csámcsogj!

A szobában marad**dt**ak a könyveim.

Kihallatsz**ott** a teremből a hangos zene.

Miután elolvastam a könyvem utolsó fejezetét, új regénybe kezd**d**tem.

Csak tett**ette** a kedvességet.

Szed**te**vette csibész kutya, már megint betrappolt a szobába.

2. Egészítsd ki a mondatok szavait a megfelelő kezdőbetűvel!**16/**

Egy **b**udapesti gimnáziumban tanul a testvérem.

A szomszéd kutyáját **T**appancsnak hívják.

Te is a **P**illangó **u**tcában laksz?

Az anyukám a **N**ők **L**apját olvassa, az apukám az **É**let és **T**udományt.

Egy **o**lasz és egy **n**émet vendég érkezett iskolánkba.

Holnap **K**ecskemétre utazunk az unokatestvéremhez.

A **H**imnuszt **K**ölcsey **F**erenc írta.

3. Egészítsd ki a következő szópárok megfelelő alakjával a mondatokat!**6/**

könyvel – könyvvel

bolyt – bojt

kicsempéztük – kicsempésztük

had – hadd

áru – árú

csukja – csuklya

Hadd mutassam be nektek az új barátomat!

Nem figyelhettem meg az arcát, mert **csuklya** volt a fején.

Édesanyám egy nagyvállalatnál **könyvel**.

Ebben az üzletben nem vásárolunk, mert csak magas **árú** termékek vannak.

Az öcsémmel **kicsempésztük** a konyhaszekrényből a csokit.

Egy olyan sapkát vettem télre, amelyet nagy kék **bojt** díszít.

4. Válaszd el minden lehetséges helyen az alábbi szavakat!**10/**

vir-s-li, Ber-na-det-tel, lán-dzsa, hul-lám-vas-út, tech-ni-ka-ó-ra, ker-tig, Fé-lix-szel, bo-dza-bo-kor, szem-ü-veg, leg-el-ső

5. A következő állatmesében 20 helyesírási hiba van. Húzd alá a helytelenül írt szavakat, és írd fölédjük a jó megoldást!**20/**

Az állatok viszájkodása (**viszálykodása**)

Egyszer régen az állatok összegyültek, (**összegyültek**) hogy eldöncsék, (**eldöntsék**) ki a legelőkelőbb közülük. Addig-addig vitatkoztak, míg a végén jól összemarakodtak. A ló azomban (**azonban**) nem szerette a veszekedést, ezért azt mondta, kérjék fel az embert, tegyen igasságot (**igazságot**) köztük.

Az embert főhelyre ültették, hogy mindenkit jól lásson, s így eltudja (**el tudja**) dönteni, ki a legelső az állatok között. Az ember azt mondta, az alapján fog ítélni, (**ítélni**) hogy mennyire van haszna az adott állatból.

Az oroszlán erre megsértődött, mondván, hogy akkor ő hátul kulóg, (**kullog**) mert belölle (**belőle**) nem sok előnye (**előnye**) származik az embernek. Bezzeg a szamár az első helyen lessz, (**lesz**) pedig milyen ostoba.

Az állatok helyeselték az oroszlán szavait. Hiszen ha jól meggondolják, felesleges azon tünödni, (**tünődni**) ki menyit (**mennyit**) ér, amikor mindenki tuggya, (**tudja**) mi a dolga, és hol a helye.

Igy (**Így**) aztán estefelé már csak a szamár maradt a réten. Megörült (**Megörült**) erre a csacsi, mert azt hidte, (**hitte**) hogy a többiek azért széledtek szét, mert senki sem mert kiállni vele. Jókedvében nagyot kurlyantott, (**kurjantott**) és boldogan ujjságolta (**újságolta**) el otthon, hogy övé lett a dicsőség. (**dicsőség**)

Minden helyes megoldás 1 pontot ér. A helyesen írt szóalak javításáért nem jár pontlevonás.